

MAPA SEVERNÍ OBLOHY – ČERVEN 2018

1. 6. ve 00.30 SELČ
15. 6. ve 24.00 SELČ
30. 6. ve 23.30 SELČ

Platí na celém území ČR

Pozice planet v mapce
vyneseny k 15. dni
v měsíci.

PLANETY

Merkur – koncem měsíce večer velmi nízko nad SZZ

Venuše – na večerní obloze

Mars – ve druhé polovině noci

Jupiter – většinu noci kromě jitra

Saturn – na obloze celou noc

Uran – na ranní obloze v Rybách

Neptun – na ranní obloze ve Vodnáři

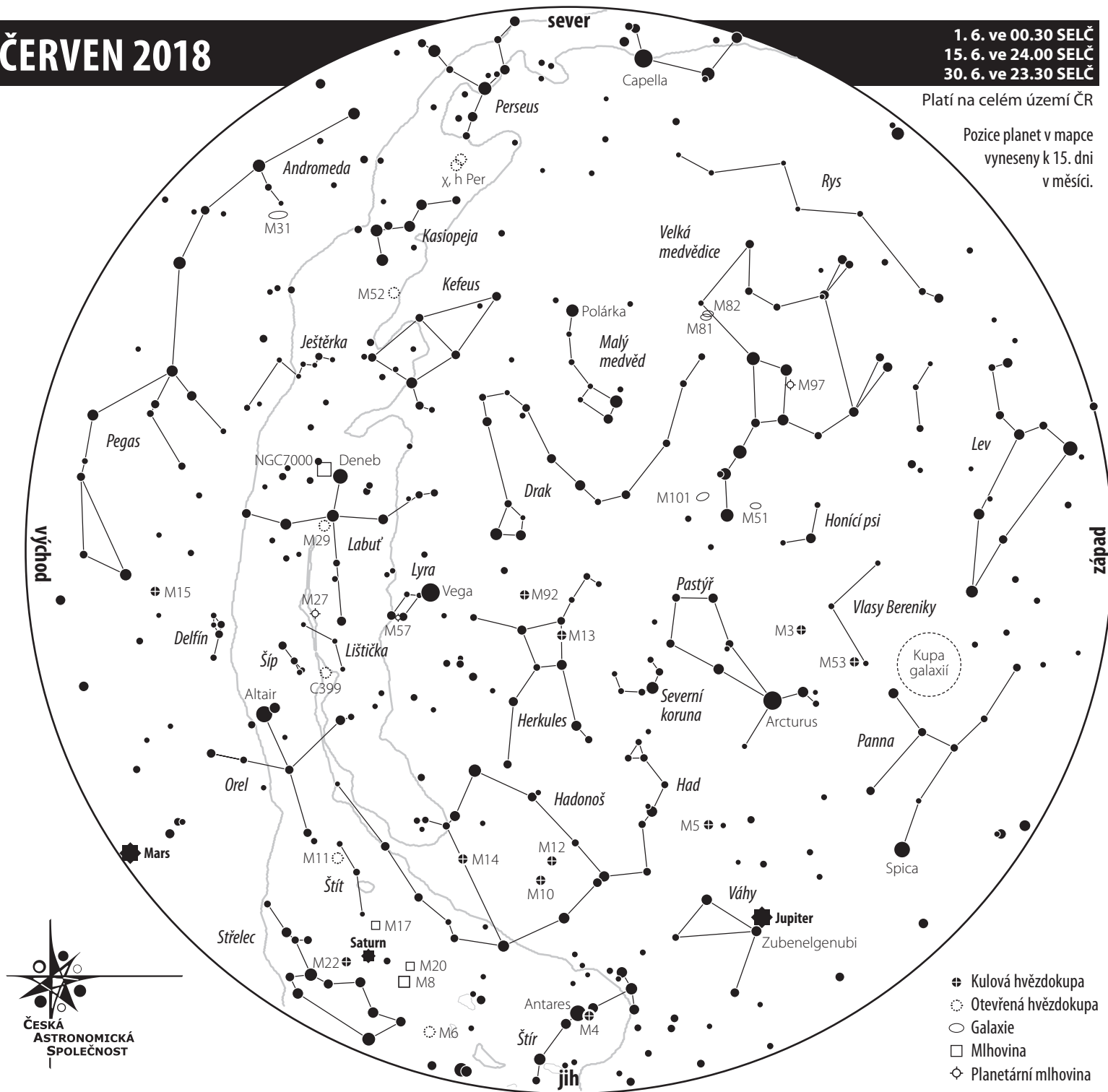
ZAJÍMAVOSTI NA OBLOZE

1. Těsná konjunkce Měsíce se Saturnem ($0,8^\circ$)
2. Měsíc v apogeu (nejdále od Země – 405 317 km)
6. Merkur v horní konjunkci se Sluncem
6. Měsíc v poslední čtvrti (18.32 UT)
13. Měsíc v novu (19.43 UT)
14. Měsíc v perigeu (nejblíže Zemi – 359 503 km)
15. Planetka č. 29 Amphitrite v opozici se Sluncem ($9,5^m$)
16. Planetka č. 9 Metis v opozici se Sluncem ($9,7^m$)
19. Planetka č. 4 Vesta v opozici se Sluncem ($5,3^m$)
20. Venuše v Jesličkách
20. Měsíc v první čtvrti (10.51 UT)
21. Letní slunovrat (10.07 UT)
23. Konjunkce Měsíce s Jupiterem ($3,2^\circ$)
27. Saturn v opozici se Sluncem
28. Měsíc v úplňku (04.53 UT)
28. Zákryt hvězdy 39 Sgr Měsícem
30. Měsíc v apogeu (nejdále od Země – 406 061 km)
30. Konjunkce Měsíce s Marsem ($3,8^\circ$)

Všechny časové údaje uvedeny ve Světovém čase (UT).
Středoevropský letní čas (SELČ) = UT+2 h

Aktuální mapky na následující měsíc naleznete volně
ke stažení vždy na počátku měsíce na

www.udalosti.astronomy.cz a www.astro.cz

- ☉ Kulová hvězdokupa
- ☼ Otevřená hvězdokupa
- Galaxie
- Mlhovina
- ◇ Planetární mlhovina

MAPA SEVERNÍ OBLOHY – NÁMĚTY PRO AMATÉRSKÁ POZOROVÁNÍ – ČERVEN 2018

Červnové obloze bezesporu stále vévodí **Jupiter** i když se chystá předat žezlo **Saturnu**. Soumraková obloha patří i nadále **Venuši**, spatříme ji svítit vysoko nad obzorem již krátce po západu Slunce a v dalekohledu je stále výraznější její fáze. Dne 11. 6. večer bude Venuše v jedné linii s nedalekými hvězdami Castor a Pollux, 20. 6. ji nalezneme v Jesličkách (jasná otevřená hvězdokupa M44 v Raku). Saturn je díky opozici se Sluncem 27. 6. na obloze celou noc, ale bohužel ani při kulminaci nevystupuje příliš vysoko nad obzor. To platí i pro **Mars**, který můžeme nejlépe pozorovat nad ránem. Koncem června jeho úhlový průměr překročí 20" a i malý dalekohled (Ø 5 cm, zv. 50×) ukáže nejvýraznější albedové útvary a polární čepičku. Na ranní obloze nalezneme i poslední dvě planety **Uran** a **Neptun**.

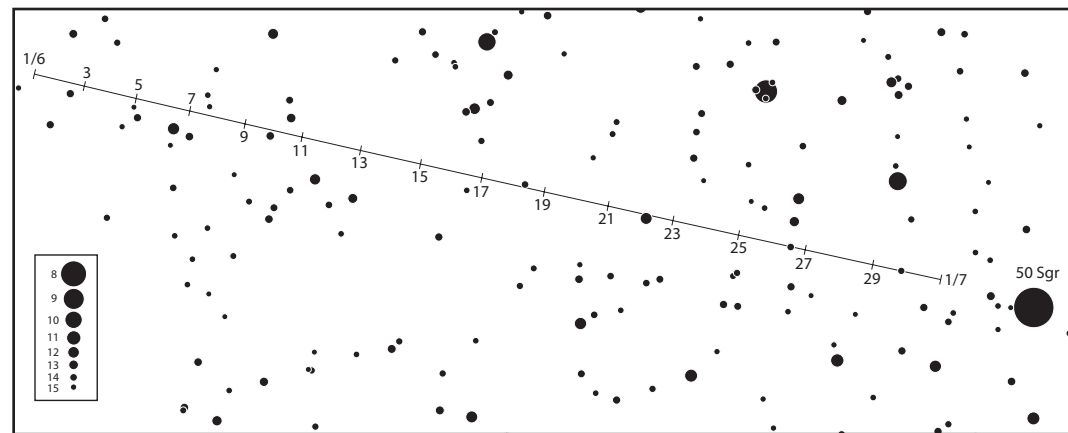
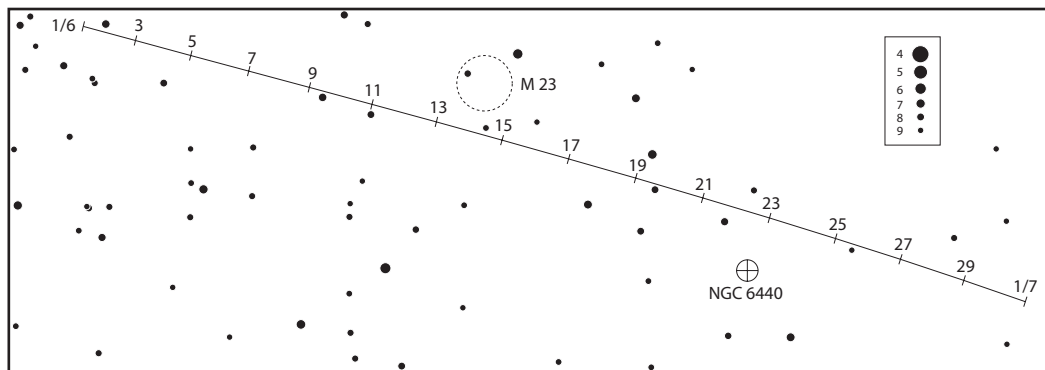
Svědky budeme opět několik pěkných konfigurací. Hned na začátku měsíce 1. 6. se potká Měsíc se Saturnem. Další letošní konjunkce Měsíce s Jupiterem připadá na 23. 6. a s Marsem na 30. 6. Seskupení Měsíce, Jupiteru, jasné hvězdy Antares, Saturnu a Marsu bude pozorovatelné mezi 23. až 27. 6.

Z červnových **zákrytů** hvězd Měsícem upozorníme alespoň na zákryt jasné hvězdy 39 Sgr (3,7^m) dne 28. 6. v čase 21.59–23.07 UT (platí pro 15° E a 50° N).

Letos v červnu máme také příležitost vidět pouhým okem planetku **Vesta**. Ta je totiž ze všech malých těles obíhajících mezi Marsem a Jupiterem nejjasnější a v opozici se Sluncem dosahuje až 5,3^m. Na obloze mimo město ji proto snadno nalezneme jako slabou hvězdičku neozbrojeným okem. Pokud se na lov Vesty vybavíme triedrem, snadno ji identifikujeme podle přiložené mapky. Mezi 13.–15. 6. jen těsně míjí jasnou otevřenou hvězdokupu M23. Vesta je třetím největším tělesem v hlavním pásu planetek (průměr kolem 500 km) a objevil ji 29. 3. 1807 v Brémách známý německý lékař a astronom H. W. Olbers (1758–1840). V té době byla ještě považována za planetu a dostala dokonce i svůj grafický symbol. Jméno Vesta ji dal slavný matematik Carl Friedrich Gauss podle římské bohyně ctnosti, čistoty a ochránkyně domácího krbu a také sestry Cerery. Ve dne a pod naším obzorem se odehraje zákryt Vesty Měsícem 27. 6.

Druhá mapka slouží k vyhledání tělesa, které bylo rovněž považováno za planetu, dokonce podstatně delší dobu než Vesta. Dnes trpasličí planetu **Pluto** objevil roku 1930 američan Clyde Tombaugh. V létě 2006 pak Mezinárodní astronomická unie na svém kongresu v Praze přijala novou definici planet, která Pluto z této společnosti vyloučila. K jeho vyhledání na periferii sluneční soustavy budeme potřebovat již větší dalekohled – vzhledem k nízké deklinaci je optimální přístroj s průměrem alespoň 30 cm. Hledání nám usnadní pouhým okem viditelná hvězda 50 Sgr (5,6^m), ke které se Pluto v průběhu června přibližuje a od ní se při starhopingu odpícháme.

Slunce vstoupí do znamení Raka 21. 6. v 10.07 UT a začne astronomické léto. Kolem letního slunovratu se také objevují **noční svítilní oblaka** (tzv. NLC). Obvykle nízko nad severním obzorem, a jsou vděčným objektem pro pozorování i fotografování.

Vyhledávací mapky planetky Vesta (vlevo) a trpasličí planety Pluto (vpravo).